

ACHTERGRONDINFORMATIE BIJ MODULE 3

Als makers van dit lespakket hebben wij ons laten inspireren door verschillende personen en diverse opvattingen over het inzetten en activeren van het netwerk.

Hierna zullen we een aantal belangrijke inspiratiebronnen kort samenvatten. Aan het einde van deze tekst zijn alle bronnen die we voor Module 3 hebben gebruikt te vinden.

Marja de Jager is lector Samenlevingsvraagstukken aan de Hogeschool Viaa in Zwolle. De titel van haar proefschrift uit 2012 is *De buurt doet er toe - maar niet voor informele zorg*.

Een gevolg van de transitie in de zorg is dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de zorg in de stad. Zij krijgen ook het geld van de overheid om dit vorm te geven. De gemeente verwacht veel van de buurt en steekt geld in het verbeteren van de samenhang en de cohesie in de buurt. Marja de Jager laat zien in haar promotieonderzoek dat er geen verband is tussen de sociale samenhang in de buurt en de informele zorg die gegeven wordt. De overheid verwacht te veel van de buurt. Burgers functioneren in zelfgekozen sociale verbanden. Binnen deze verbanden kan participatie vorm krijgen.

Femmianna Bredewold onderzocht voor haar proefschrift *Lof der oppervlakkigheid* wat er gebeurt als er in een woonwijk een groep mensen met een beperking komt wonen. Ontstaat dan de gewenste integratie of participatie of juist niet? Uit haar onderzoek blijkt dat de meeste buurtbewoners helemaal geen contact hebben met iemand met een verstandelijke of psychiatrische beperking. En als dat contact er wel is, ontstaan er gemakkelijke problemen. Misverstanden met de burens, pesterijen in de buurt. Positief contact blijkt oppervlakkig contact te zijn. Men groet elkaar of maakt een praatje op het hondenveldje of in de winkel. Het is daarom niet realistisch om in te zetten op warme en emotionele banden tussen burgers met en burgers zonder beperking. Bredewold onderzocht wat er in de praktijk terecht komt van het ideaal van de participatiesamenleving, waar mensen in de wijk en buurt elkaar helpen en hoe ze voor elkaar zorgen.

Dorothea Touwen heeft 6.000 vragenlijsten verstuurd aan mantelzorgers en ze heeft er meer dan 3.000 ingevuld teruggekregen. Haar onderzoek *Van 'meedenken met' naar 'beslissen voor'* gaat over ethische dilemma's die mantelzorgers tegenkomen in hun praktijk. Een aantal conclusie uit het onderzoek:

- De relatie verandert als er gezorgd gaat worden
- Van de respondenten zorgt 78% voor een demente vader of moeder
- Fysieke intimiteit vindt 45% van de respondenten lastig
- Mantelzorgers maken zich zorgen over de veiligheid van de oudere
- Dat de oudere niet beseft hoeveel tijd de zorg kost, vindt 71% lastig.

De uitkomsten zijn verwerkt in zes korte films onder de titel: *'Als het niet meer zonder zorgen kan'*.

Methode Familiezorg

De methode Familiezorg is een evidence-based scholingsinstrument voor beroepskrachten gericht op de relationele ondersteuning van mantelzorgers. De methode Familiezorg wordt gebruikt voor preventie maar ook voor intensieve begeleiding en vraagverheldering tot en met de praktische uitvoering. De methode is ontstaan vanuit een behoefte aan relationele ondersteuning van familieleden die voor hun naasten zorgen. Die ondersteuningsbehoefte kwam naar voren uit een onderzoek naar familiezorg en zorgverantwoordelijkheid. De relatie tussen zorgvragers, familiezorgers en beroepskrachten is de leidraad in het scholingsinstrument voor beroepskrachten en managers in de zorg.

De methode Familiezorg biedt beroepskrachten een werkwijze en instrumenten voor iedere fase in het zorgproces van de zorgvrager en zijn of haar familieleden.

Bronnen bij Module 3

Bredewold, F. (2014). Lof der oppervlakkigheid. Utrecht: Movisie.

Jager-Vreugdenhil, M. (2012). De buurt doet ertoe - maar niet voor informele zorg. Zwolle: Centrum voor Samenlevingsvraagstukken van de Hogeschool Viaa.

Naafs, J. (2010). *Met zorg wonen*, Cahiers ouderdom en levensloop 38. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Nitsche, B., Scholten, C. Elfring, M. & Boers, E. (2011). *Een sterke band, instrumenten voor mantelzorg- en familiebetrokkenheid in kleinschalige woonvormen*. Utrecht: Provincie Utrecht / Vilans / Kennispraktijk voor sport, onderwijs en gezondheid.

Royers, T. (2009). De familie is terug (van nooit helemaal weggeweest). *Tijdschrift over ouder worden & samenleving*, 11e jaargang, nr. 3.

Royers, T. (2010). *Impulspakket samenspel*. Utrecht: Vilans.

Tielen, L. (2010). *Methode familie zorg, op de driesprong van theorie, beleid en praktijk*. Tilburg: Expertisecentrum Familiezorg, Provincie Noord-Brabant en Tranzo, Academische Werkplaats Ouderenbeleid en Familiezorg (Universiteit van Tilburg).

Touwen, D. (2013). Van 'meedenken met' naar 'beslissen voor' en zes korte films: Als het niet meer zonder zorgen kan. Den Haag: ZonMw.

Website: www.wehelpen.nl.